

Datum
2025-01-08Energiföretagen Sverige
Emma Johansson, 08-677 25 05
emma.johansson@energiforetagen.seFörsvarsdepartementet
Statsrådet Carl-Oskar Bohlin
Kopia Klimat- och näringslivsdepartementet
Statsrådet Ebba Busch

Hemställan om att utreda ett modernt driftvärn för energiinfrastruktur

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige föreslår att ett modernt driftvärn för att stärka skyddet av den samhällsviktiga energiinfrastrukturen mot attacker utreds. Vi betonar att skyddet av energisystemet är avgörande för ett robust totalförsvar och samhällets beroende av el, i ljuset av kriget i Ukraina. Både Försvarsberedningens rapport Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad och regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 lyfter behovet av att skydda och bevaka samhällsviktig infrastruktur inom energiområdet. För att detta ska realiseras anser Energiföretagen att en utredning behöver tillsättas omgående med syftet att ta fram formerna för att införa ett modernt driftvärn.

Infrastruktur inom energiområdet är samhällskritisk och behöver skyddas

Energiföretagen betonar vikten av att vår energiinfrastruktur skyddas mot attacker och välkomnar att det uppmärksammas.

Försvarsberedningens rapport "Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad" (Ds 2024:6) från april 2024 lyfte frågan om att återskapa en modern motsvarighet till det tidigare driftvärnet, för skydd och bevakning av samhällsviktig infrastruktur. Vidare framfördes att individer i ett återaktiverat driftvärn är att betrakta som militär personal och ska ha genomgått militär grundutbildning. De ska ha lämplig militär utbildning och lyda under militärt befäl. Ett driftvärn skulle på samma sätt som hemvärnet bli en del i Försvarsmaktens krigsorganisation. Även Försvarsberedningens tidigare rapport "Kraftsamling" föreslog att en organisation liknande driftvärnet återinförs.

Även proposition 2024/25:34, Totalförsvaret 2025–2030, uppmärksammade behovet av att skydda kritisk infrastruktur inom energiområdet, exempelvis genom luftvärn.

Samhällets sårbarhet ökar

Mer än 1 000 dagar av fullskaligt krig i Ukraina med ständiga attacker mot energiinfrastrukturen ställer saker på sin spets även i Sverige. I takt med ökade hot och risker i omvärlden blir skyddet av vårt nationella energisystem och samhället i stort allt viktigare för ett robust totalförsvär.

Tyvärr är det inte längre en fråga om vår samhällskritiska infrastruktur kommer att attackeras, utan när det sker. Så sent som den 18 november saboterades kablar i Östersjön. Om elkablar skadas kan det nordiska synkroniseringsområdet påverkas. Därför behövs fler satsningar på och investeringar av skyddsmekanismer.

Kompletterande åtgärder stärker energisystemets leveransförmåga

Åtgärder med att införa civilplikt för elförsörjningen och att stärka reparationsberedskapen pågår. Det är bra men för att ytterligare stärka robustheten och leveransförmåga i energisystemet behövs kompletterande åtgärder som kan säkra fortsatta funktioner i tider av kris och krig. Ett modernt driftvärn skulle komplettera övriga åtgärder för att säkerställa och skydda ett fungerande energisystem, och i förlängningen ett fungerande totalförsvär i kris- och krigstid.

Utred hur ett starkt och modernt driftvärn kan införas

Under kalla kriget fram till år 2005 fanns ett driftvärn. En del av hemvärdnet var dedikerad till att försvara viktiga anläggningar inom bland annat infrastruktur och energiförsörjning. För att realisera att ett modernt driftvärn införas till gagn för skydd av samhällskritisk energiinfrastruktur behöver formerna för detta utredas. Det handlar om

- vilka anläggningstyper inom energiområdet som bör omfattas av skyddet,
- hur ett modernt driftvärn kan utformas,
- hur och av vem det kan bemannas, organiseras och finansieras, samt
- hur och när det kan implementeras

Energiföretagen föreslår att en utredning tillsätts omgående som ett första steg i att ett driftvärn som kan möta dagens behov införas.



Åsa Pettersson
Vd Energiföretagen



Emma Johansson
Ansvarig säkerhetsfrågor Energiföretagen